

АНАЛІЗ АСОРТИМЕНТУ ТА СПОЖИВАННЯ ЕНТЕРОСОРБЕНТІВ В УКРАЇНІ

Яковлєва Л. В., Герасимова О. О., Таран В. О.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Кафедра фармакоелектроніки

ph-econom@nuph.edu.ua

Вступ. Ентеросорбенти – це речовини, які характеризуються високою сорбційною ємністю, не руйнуються в шлунково-кишковому тракті, ефективно зв'язують і виводять з організму ендogenous та екзогенні токсичні сполуки, надмолекулярні структури і клітини [2, 5]. У клінічній практиці ентеросорбенти широко застосовують для комплексного лікування алергічних захворювань, гострих кишкових інфекцій, захворювань органів шлунково-кишкового тракту, гіпербілірубінемії, гіперазотемії, гострої та хронічної інтоксикації різного походження, гострих отруєнь сильнодіючими і отруйними речовинами та ряду інших захворювань [2, 3, 5].

Мета даної роботи – визначити асортимент та споживання ентеросорбентів в Україні в 2015-2017 роках.

Матеріали та методи дослідження. Оцінку обсягів, структури та динаміки споживання представників групи А07В «Ентеросорбенти» в Україні у 2015-2017 роках проводили за кількістю реалізованих упаковок, а також за кількістю спожитих середніх добових підтримуючих доз (DDD) лікарських засобів (ЛЗ) за допомогою АТС/DDD-методології та показника «DDDs/1000 жителів/день» [1]. В ході дослідження були використані значення DDD ЛЗ за даними сайту ВООЗ (www.whooc.no) та офіційні дані Державної служби статистики України (www.ukrstat.gov.ua) щодо чисельності населення України у досліджувані роки. Для аналізу асортименту та обсягів споживання зазначених ЛЗ в Україні у 2015-2017 роках використовували дані системи дослідження ринку «Pharmexplorer» компанії «Моріон» (за станом на грудень 2015, 2016, 2017 рр.) щодо кількості їх міжнародних непатентованих назв, торгових найменувань, реалізованих упаковок та роздрібних цін на ЛЗ [4].

Результати дослідження. Протягом 2015-2017 років ентеросорбенти були представлені в Україні в кількості 5 міжнародних непатентованих назв. З роками кількість їх торгових найменувань варіювала і складала від 28 до 34 ЛЗ. Частка препаратів вітчизняного виробництва в середньому становила 85 % (26 торгових найменувань). Ентеросорбенти були представлені в Україні в різних формах випуску: таблетки, капсули, порошки пероральні, порошки для приготування суспензії для перорального застосування, гелі пероральні, пасти для перорального застосування. Найбільш поширеними в товарному асортименті були таблетки та порошки для приготування суспензії для перорального застосування. Діапазон цін на упаковку ентеросорбентів був широким (2015 рік – від 1,97 грн до 216,20 грн; 2016 рік – від 1,36 грн до 247,45 грн; 2017 рік – від 2,23 до 235,87 грн), що давало можливість вибору ЛЗ для певного хворого.

Згідно з даними щодо обсягів споживання ЛЗ на українському фармацевтичному ринку в 2015 році було реалізовано 32396138 упаковок ентеросорбентів, в 2016 році – 24836040 упаковок, в 2017 році – 25147459 упаковок. У порівнянні з 2015 роком обсяги реалізації досліджуваних ЛЗ зменшились: у 2016 році – на 23,34 %, у 2017 році – на 22,38 %. Серед ентеросорбентів найбільші обсяги реалізації в натуральних одиницях в Україні в досліджуваній період встановлені для вугілля медичного активованого (А07В А01), найменші – для інших представників ентеросорбентів (А07В С10). Слід зазначити, що протягом 2015-2017 років одні і ті ж торгові найменування ентеросорбентів займали провідні позиції

в рейтингу за кількістю реалізованих упаковок: Вугілля активоване, (ПАТ «Борщагівський ХФЗ», табл. 250 мг контурн. безкомірк. уп., №10), Вугілля активоване, («Червона зірка» ВАТ, табл. 0,25 г блістер, №10), Вугілля активоване, ТОВ «Валартін Фарма», табл. 0,25 г блістер, №10), Сорбекс® (ТОВ «Валартін Фарма», капс. 0,25 г блістер, №20). Всі зазначені ЛЗ – вітчизняного виробництва. Більшість з них мали низьку ціну за упаковку (до 10 грн.). Безумовними лідерами серед зазначених ЛЗ у 2015-2017 роках були наступні торгові найменування вугілля медичного активованого: 2015-2016 роки – Вугілля активоване, ПАТ «Борщагівський ХФЗ», табл. 250 мг контурн. безкомірк. уп., №10 (кількість реалізованих упаковок, відповідно, 11419917 та 9567712); 2017 рік – Вугілля активоване, ТОВ «Валартін Фарма», табл. 0,25 г блістер, №10 (кількість реалізованих упаковок – 8512154).

Обсяги споживання ентеросорбентів в Україні за показником DDDs/1000 жителів/день протягом 2015-2017 років оцінювались для вугілля активованого медичного та діосмектиту та були на наступному рівні: 2015 р. – 1,06; 2016 р. – 0,95; 2017 р. – 0,99. З роками споживання ентеросорбентів зменшувалось. Виходячи з отриманих даних можна зробити висновок, що приблизно від 0,09 до 0,10 % населення України щодня приймали 1 DDD одного з зазначених ентеросорбентів. Явним лідером за обсягами споживання серед препаратів даної групи в Україні протягом 3-х років було вугілля медичне активоване, що пояснюється значною кількістю його генеричних препаратів з низькою ціною за упаковку. Споживання торгових найменувань вугілля медичного активованого у 2015-2017 роках в середньому становило 80 % від загального об'єму споживання ентеросорбентів. З роками його споживання незначно зменшилось (у 1,1 раз), а іншого препарату даної групи – діосмектиту – збільшилось (у 1,3 рази).

Висновки. Таким чином, група А07В «Ентеросорбенти» у 2015-2017 роках була представлена в Україні в широкому асортименті торгових найменувань, мала достатньо широкий діапазон цін за упаковку для вибору препарату як з позицій його ефективності та безпеки, так і економічної доцільності. Обсяги споживання препаратів даної групи в Україні у 2015-2017 роках за кількістю спожитих DDD та за кількістю реалізованих упаковок дещо зменшились. За даними показниками споживання провідні позиції займали препарати вугілля медичного активованого.

Література

1. Вивчення споживання лікарських засобів за анатомо-терапевтично-хімічною класифікацією та встановленими добовими дозами (АТС/DDD-методологія) : метод. рек / А. М. Морозов, Л. В. Яковлева, А. В. Степаненко та ін. – Харків : Стиль-Издат, 2013. – 34 с.
2. Лотоцька, С. В. Обґрунтування використання ентеросорбентів у лікуванні синдрому ендогенної інтоксикації при різноманітних захворюваннях (огляд літератури) / С. В. Лотоцька // Буковинський медичний вісник. – 2015. – Т. 19, № 1 (73). – С. 222-226.
3. Нагорная, Н. В. Энтеросорбция в педиатрической практике: выбор оптимального сорбента / Н. В. Нагорная, М. П. Лимаренко // Здоровье ребенка. – 2010. – 32 (23). – С. 76-78.
4. Система дослідження ринку лікарських засобів «Pharmexplorer» компанії «Моріон» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pharmstandart.com.ua> – Назва з екрану.
5. Современные подходы к применению энтеросорбентов в лечении острых кишечных инфекций / А. К. Токмалаев и др. // Вестник РУДН. – Серия Медицина. – 2012. – № 4. – С. 59-64.